

Po zimním spánku se 30. března obyvatelům i návštěvníkům města opět otevírají jižní zahrady

Málokdo ví, že dnešní impozantní vzhled terasovitých zahrad není výsledkem promyšleného architektonického záměru, nýbrž až druhotným důsledkem demolice kdysi proslavených skleníků na pěstování tropických rostlin. Vrcholné období zažívaly děčínské zahrady za hraběte Františka Antonína Thuna. Postupný úpadek největší chlouby zámeckého areálu nastal za jeho života. Po roce 1862, kdy nešťastnou náhodou zahynul vrchní zahradník František Josst starší. Jeho nástupci sice z větší části udrželi sortiment pěstovaných rostlin, ale sami s žádnými inovacemi nepřicházeli. Doba objevování a experimentů pominula, jižní zahrady se pomalu propadaly do průměru. Po úmrtí Josstova mecenáše, již zmiňovaného hraběte Františka Antonína, začali jeho nástupci zvažovat také ekonomické hledisko provozu zahrad. Část produkce, například ananasy či okrasné květiny, sice byla určena k prodeji, přesto byl provoz skleníků výrazně ztrátový. Navíc přicházely do módy rostliny, které nemusely být uzavřeny ve sklenících, nýbrž mohly svými pestrými květy ozdobit obě nádvoří nebo zkultivovat lehce zanedbanou barokní zahradu podél Dlouhé jízdy – přišel čas růží.

Rozvoj zámeckého rosaria znamenal definitivní úpadek skleníků s exotickými rostlinami. Poslední vlna jejich modernizace a dokonce výstavba několika nových proběhla na přelomu 70. a 80. let 19. století. Po nástupu Františka Thuna se ovšem investice do nákupů i údržby radikálně omezují. V 90. letech se přestává s pěstováním orchidejí, které byly za Josstových časů největší chloubou jižních zahrad. Roku 1899 došlo ke stržení prvních skleníků. A nezadržitelný pád zámeckého zahradnictví pokračoval. Roku 1905 dal František Thun pokyn k demolici téměř všech zbylých staveb na jižních zahradách. Ušetřeny nezůstaly ani ty nejvýznamnější - kameliový a orchidejový skleník či akvárium, kde roku 1852 rozkvetla *Victoria regia*- největší tropický leknín. Zatímco po prvních dvou zbyly alespoň drobné připomínky v podobě dochovaných rezervoárů na vodu či otopných komor, skleník na vodní rostliny zmizel zcela beze stopy.

Přestože je jisté škoda, že se původní skleníky do dnešních dnů nedochovaly, je nutno přiznat, že byly stavěny poměrně účelově a v estetickém účinku se nemohly měřit s podobnými stavbami například na Hluboké či v Lednici. Jinak politováníhodná demolice však odkryla zajímavý pohled na stupňovité terasy, které kdysi vznikly jen jako základ pro skleníky. Po smrti Františka Thuna se ujal držby zámku jeho mladší bratr Jaroslav, který vždy želel bratrova razantního kroku a zpřetrhání slavné tradice. I v nepříznivém období 20. let 20. století, kdy rodina čelila finančním problémům, neváhal investovat finanční prostředky do předem marného pokusu vzkřísit zašlou slávu zahrad. V letech 1922 – 1928 nechal vystavět nejméně šest nových skleníků. Odvaha a finanční zázemí k větším nákupům rostlin ovšem chyběly. Také nový vrchní zahradník Jaroslav Werich nedosahoval formátu Františka Jossta a tak zůstalo u pěstování osvědčených druhů na prodej - primulí, pelargoníí, azalek a chryzantém. Ještě na podzim roku 1928 byl vyzděn základ pro další skleník, ale v březnu následujícího roku Jaroslav Thun zemřel a jeho nejstarší syn František Antonín přesunul svou pozornost na jílovský zámek. Poslední skleníky na jižní straně definitivně vzaly za své s prodejem zámku československé armádě roku 1932.